

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 20/10
Luxemburg, 4 maart 2010

Arrest in zaak C-297/08
Commissie / Italië

Het Hof van Justitie stelt vast dat Italië niet alle maatregelen heeft genomen die noodzakelijk zijn voor de verwijdering van afvalstoffen in de regio Campania

Een dergelijke situatie heeft de gezondheid van de mens in gevaar gebracht en nadelige gevolgen gehad voor het milieu

De Europese afvalstoffenwetgeving¹ heeft tot doel de gezondheid van de mens en het milieu te beschermen. De lidstaten moeten stappen nemen om te waarborgen dat afvalstoffen worden verwijderd en nuttig worden toegepast, en moeten het ontstaan van afvalstoffen beperken, met name door schone technologieën en recycleerbare en opnieuw te gebruiken producten te bevorderen. Aldus moeten zij een geïntegreerd en toereikend net van verwijderingsinstallaties opzetten, waarmee de Unie als geheel en de lidstaten afzonderlijk kunnen waarborgen dat afvalstoffen worden verwijderd.

Italië heeft de nieuwe afvalstoffenrichtlijn uitgevoerd in 2006² en met betrekking tot de regio Campania zijn bij regionale wet 18 homogene territoriale gebieden vastgesteld waarin het in die gebieden geproduceerde stedelijk afval diende te worden beheerd en verwijderd.

Nadat in 2007 in de regio Campania een crisissituatie op het gebied van de afvalverwijdering was ontstaan, heeft de Commissie tegen Italië een beroep wegens niet-nakoming ingesteld, op grond dat het voor die regio geen geïntegreerd en toereikend net van installaties had opgezet waarmee het mogelijk was zelfverzorgend te worden op het gebied van de verwijdering van afvalstoffen op basis van het criterium van de geografische nabijheid. De Commissie was namelijk van mening dat die situatie had geleid tot een gevaar voor de gezondheid van de mens en voor het milieu.

De infrastructuur voor de nuttige toepassing en de verwijdering van stedelijk afval

Italië heeft aangevoerd dat het het niveau van gescheiden afvalophaling had verhoogd, twee stortplaatsen had geopend en extra verbrandingsovens had gebouwd. Het betoogde tevens dat er sprake was van contractbreuken en van misdrijven, omstandigheden waarop het geen vat had en die gevallen van overmacht vormen.

Het Hof van Justitie brengt in herinnering dat de lidstaten bij het opzetten van een geïntegreerd en toereikend net van afvalverwijderingsinstallaties over een beoordelingsmarge beschikken bij de keuze van de territoriale basis die zij geschikt achten om op nationaal niveau zelfverzorgend te worden. Voor bepaalde soorten afval is het, wegens het specifieke karakter ervan, zinvol de behandeling ervan te groeperen in een of meerdere structuren op nationaal niveau, of zelfs in het kader van een samenwerking met andere lidstaten. Wat ongevaarlijk stedelijk afval betreft, dat geen speciale installaties vereist, moeten de lidstaten daarentegen een verwijderingsnet organiseren zo dicht mogelijk bij de plaatsen waar dat afval wordt geproduceerd, onverminderd de mogelijkheid om daarbij, met inachtneming van het beginsel van nabijheid, interregionaal of internationaal samen te werken.

¹ Richtlijn 2006/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende afvalstoffen (PB L 114, blz. 9), waarbij richtlijn 75/442/EEG (PB L 194, blz. 39) is gecodificeerd.

² Wet 152/2006 van 3/4/2006.

Wanneer een lidstaat, zoals in casu Italië, ervoor heeft gekozen om de dekking van zijn grondgebied op een regionale basis te organiseren, dan dient iedere regio er op basis van het beginsel van nabijheid voor te zorgen dat haar afvalstoffen zo dicht mogelijk bij de plaats waar zij worden geproduceerd, worden behandeld en verwijderd.

In de regio Campania getuigen de grote hoeveelheden afvalstoffen die zich, niettegenstaande de bijstand van andere Italiaanse regio's en van de Duitse autoriteiten, op de openbare weg hebben opgestapeld, van **een structureel tekort aan installaties, dat niet kon worden verholpen. Italië heeft overigens erkend** dat bij het verstrijken van de in het met redenen omkleed advies gestelde termijn in de regio veel te weinig installaties aanwezig en in gebruik waren om te voorzien in haar werkelijke behoeften.

Het verzet van de bevolking, contractbreuken of het bestaan van criminele activiteiten vormen geen gevallen van overmacht die kunnen rechtvaardigen dat de uit de richtlijn voortvloeiende verplichtingen niet worden nagekomen of dat de infrastructuur niet effectief en tijdig beschikbaar is.

Gevaar voor de gezondheid van de mens en nadelige gevolgen voor het milieu

Italië heeft aangevoerd dat het afvalbeheer in de regio Campania geen nadelige gevolgen heeft gehad voor het milieu of voor de gezondheid van de mens.

Het Hof herinnert eraan dat **de richtlijn voorziet in doelstellingen van bescherming van het milieu en van de gezondheid van de mens**, maar niet de concrete inhoud preciseert van de maatregelen die moeten worden genomen, en de lidstaten een zekere vrijheid laat. Wat die laatste doelstelling betreft, preciseert het Hof evenwel dat zij een **preventief karakter** heeft, in die zin dat **de lidstaten de gezondheid van de mens niet in gevaar mogen brengen** bij de nuttige toepassing en de verwijdering van de afvalstoffen.

Italië heeft niet betwist dat er bij het verstrijken van de in het met redenen omkleed advies gestelde termijn 55 000 ton afval op de openbare weg lag en er 110 000 tot 120 000 ton afval was opgeslagen in afwachting van behandeling, of dat de radeloos geworden bevolking afvalbergen in brand had gestoken. Zo heeft het afval geleid tot stankhinder en schade berokkend aan het landschapsschoon, en dus tot nadelige gevolgen voor het milieu. Voorts heeft Italië zelf erkend dat de situatie gevaar opleverde voor de gezondheid van de mens, die aan een echt risico is blootgesteld.

Mitsdien **concludeert het Hof dat Italië, door geen toereikend en geïntegreerd net van installaties voor de nuttige toepassing en de verwijdering van afvalstoffen op te zetten in de nabijheid van de plaats waar zij worden geproduceerd, en door niet alle maatregelen vast te stellen die noodzakelijk zijn om te voorkomen dat in de regio Campania de gezondheid van de mens in gevaar wordt gebracht of het milieu wordt aangetast, de krachtens de afvalstoffenrichtlijn op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.**

NOTA BENE: Een beroep wegens niet-nakoming gericht tegen een lidstaat die zijn uit het recht van de Unie voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, kan worden ingesteld door de Commissie of door een andere lidstaat. Indien het Hof van Justitie de niet-nakoming vaststelt, dient de betrokken lidstaat zo snel mogelijk aan dit arrest te voldoen.

Wanneer de Commissie van oordeel is dat de lidstaat niet aan het arrest heeft voldaan, kan zij een nieuw beroep instellen en daarin financiële sancties vorderen. Worden de Commissie echter geen maatregelen tot omzetting van een richtlijn meegedeeld, dan kan het Hof van Justitie, op voorstel van de Commissie, bij het eerste arrest sancties opleggen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

